

تەشكىلاتىڭىزنى توردا بىخەتەر تۇتۇش

تور بىخەتەرلىكى نېمە ئۈچۈن مەھەللە گۇرۇپپىلىرى ۋە تەشكىلاتلىرى ئۈچۈن مۇھىم؟

بۇ بەتتە مەھەللە توپى ياكى تەشكىلاتىڭىزنى تور بىخەتەرلىك تەھدىتىدىن قوغداش ئۈچۈن قوللىنىدىغان بەزى تەدبىرلەر بار. شەخسلەر ئۈچۈنمۇ بىر ئايرىم قوللانما بار.

بۇ تەكلىپلەر ئەڭ ئورتاق ۋە ئېغىر تەھدىتلەرنى ئاساس قىلغان.

يېڭىلاش-بىخەتەرلىكتىكى ھەر قانداق مەسىلىلەرنى ھەل قىلىش ئۈچۈن ئۈسكۈنىڭىزدىكى يۇمشاق دېتاللارنى يېڭىلاپ تۇرۇڭ.

- مەھەللە گۇرۇپپىڭىز ياكى تەشكىلاتىڭىزنىڭ يۇمشاق دېتاللىرىنى يېڭىلاپ تۇرۇڭ. تېلېفون، كومپيۇتېر، ۋاي فاي يېتەكلىگۈچ ۋە تورغا ئۇلىنىدىغان باشقا ئۈسكۈنىلەرنى - يەنى ئەقلىي ئىقتىدارلىق ئۈسكۈنىلەرنىمۇ ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ.
- مۇمكىن بولسا ئاپتوماتىك يېڭىلاشنى ئىشلىتىڭ.

ئىككى ئامىللىق دەلىللەش-مەخپىي نۇمۇر ۋە يەنە بىر باسقۇچ تەلەپ قىلىش ئارقىلىق ھېساباتىڭىزغا (2FA) قوشۇمچە بىخەتەرلىك قوشىدۇ، مەسىلەن تېلېفونىڭىزدىكى ئەپنىڭ كودى دېگەندەك. ئەسكەرتىش: بۇ كۆپ ئامىللىق

- ئەسكەرتىش: بۇ كۆپ ئامىللىق دەلىللەش (MFA)، ئىككى باسقۇچلۇق دەلىللەش (SV2) ۋە باشقا نۇرغۇن ئىسىملار بىلەن ئاتىلىدۇ.
- مەھەللە گۇرۇپپىڭىز ياكى يۇمشاق دېتاللىرىنى تەشكىلاتلىرىڭىزنىڭ ھېساباتىدا يۇمشاق دېتالى 2FA نى ئېچىڭ.
- ئەگەر مۇمكىن بولسا، ئالدامچىلىققا چىداملىق 2FA شەكلىنى ئىشلىتىپ بېقىڭ، يەنى سىز باشقىلار تەرىپىدىن ئالدامايسىز. بۇ بەلكىم بىخەتەرلىك ئاچقۇچى ياكى بولمىسا بارماق ئىزى ۋە يۈز كىملىكى بولۇشى مۇمكىن.

توردىكى ھېساباتلىرىڭىزنى خاتىرىلەپ تەكشۈرۈڭ-سابىق ئەزالارنىڭ مەھەللە گۇرۇپپىڭىز ياكى تەشكىلاتىڭىز ئايرىلغاندىن كېيىن ھېساباتقا كىرمەسلىكىگە كاپالەتلىك قىلىڭ.

- ئەگەر ئوخشاش ھېساباتنى بىردىن كۆپ ئادەم ئىشلىتىدىغان بولسا، ئۇلارنىڭ ھەممىسىنىڭ ئوخشىمىغان تىزىملىتىشى ھەمدە 2FA بۇلۇشىغا كاپالەتلىك قىلىڭ.

- بارلىق ئىشلەتكۈچىلەرنىڭ ھېساباتلىرىنى تىزىملاپ ساقلاپ، ئېھتىياجلىق بولمىغانلارنى توختىتىش، مەسىلەن خىزمەتچىلەر ئايرىلغاندا.
- ئەزالارغا بەرگەن ھەرقانداق ئۈسكۈنىنىڭ تىزىملىكىنى ساقلاش ھەمدە ئۇلارنى قايتۇرۇۋېلىشنى ئۈنۈملىك ھەمدە ئەگەر ئۇ كىشى تەشكىلاتتىن ئايرىلسا زاۋۇت ئۇلارنى قايتىدىن بەتلەش كېرەك. سىزىنە بىناغا كىرىشىش ئۈچۈن مەخپى سىپىرىنىمۇ ئۆزگەرتىشىڭىز كېرەك.

تور ھېساباتىڭىزغا كىملىرىنىڭ كىرىدىغانلىقىنى تەكشۈرۈڭ-مەھەللە گۇرۇپپىڭىز ياكى تەشكىلاتىڭىزدىكى كىشىلەر پەقەت ئۆزىگە لازىملىق نەرسىلەرنىلا ئىشلىتىشى كېرەك.

- ئەگەر بىر ئادەمنىڭ ھېساباتى «ھۇجۇمچى» غا ئۇچراپ قالسا، بۇ باسقۇچلار ھۇجۇم قىلغۇچىنىڭ كەلتۈرەلەيدىغان زىيىنىنى چەكلەيدۇ.
- زۆرۈر بولمىغان ئىجازەتلەرنى ئۆچۈرۈڭ ۋە قەرەللىك تەكشۈرۈڭ.
- ئەگەر سىزدە كۆپ ئادەم ئىشلىتىدىغان بىرلا «باشقۇرغۇچى» ھېساباتىڭىز بولسا، غەيرىي پائالىيەتلەرنى نازارەت قىلىش بولۇپمۇ كۈندىلىك خىزمەتلەر ئۈچۈن بۇ خىل ھېساباتلارنى چەكلەشكە تىرىشىڭ.
- بۇ قائىدىلەر باشقۇرغۇچىنىڭ روتېر قاتارلىق ئۈسكۈنىلەرنى زىيارەت قىلىشىغىمۇ ماس كېلىدۇ.

مۇلازىمەت تەمىنلىگۈچىلەر بىلەن تۈزگەن توختاملىرىڭىزنى تەكشۈرۈڭ-ئەگەر سىز IT مۇلازىمىتىنى قىلىدىغان كىشىنى ياللىدىڭىزمۇ.

- مەھەللە گۇرۇپپىڭىز ياكى تەشكىلاتىڭىزنىڭ ئېھتىياجىنى قاندۇرۇش ئۈچۈن ئۇلارنىڭ تور بىخەتەرلىكىنى قوغداشقا كاپالەتلىك قىلىڭ.

بارلىق ھېساباتىڭىز ۋە سىستېمىڭىزنىڭ قانداق بىرگە ئىشلەيدىغانلىقىنى بىلىڭ-بۇلارنىڭ مۇناسىۋىتىنى چۈشىنىش سىزگە ھۇجۇم قىلغۇچىنىڭ قاچان سىزگە ھۇجۇم قىلىشىنى بىلىشىڭىگە ياردەم بېرىدۇ.

- سىستېمىلىرىڭىزنىڭ ئۆلىنىشىنى تەكشۈرۈڭ، مەسىلەن، ئېلېكترونلۇق خەت، بۇلۇت ساقلاش ۋە بوغالتىرلىق مۇنبەرى.
- قوشۇمچە تور بىخەتەرلىكى ئۈچۈن مەۋھۇم شەخسىي تور (VPN) نى ئىشلىتىشنى ئويلىشىڭ. VPN نى ئىشلەتسىڭىز توردىكى پائالىيەتلىرىڭىزنى ئۆز قوغلىماقچى بولغان ھەرقانداق ئادەمدىن يوشۇرىدۇ. ئەگەر مەھەللە ياكى تەشكىلاتىڭىزنىڭ ئەزالىرى بىرگە ھەمكارلاشسا بۇ تېخىمۇ ياخشى.

خەلقىڭىزنى «تور ئەقىللىق» قىلىڭ-مەھەللە توپىڭىز ياكى تەشكىلاتىڭىزدىكى كىشىلەر سىزنىڭ سىستېمىڭىزغا قارىغاندا تېخىمۇ كۆپ نىشانغا ئېلىنىدۇ.

- بارلىق خىزمەتچىلەرنى ئاساسىي تور بىخەتەرلىكى توغرىسىدا تەربىيەلەڭ. ئۆزىڭىزنىڭ تور بېتى **ئۆزىڭىزنىڭ تورى | NCSC** نىڭ توردا ئۆزىڭىزنىڭ تورى بىخەتەر بولۇشى ۋە ئالدامچىلىقنى قانداق بايقاشقا ياردەم بېرىدىغان نۇرغۇن مەسلىھەت ۋە ئۇسۇللىرى بار.

- ئۇلارنىڭ شەخسىي ھېساباتى شۇنداقلا تەشكىلاتىڭىز ئۈچۈن ئىشلىتىدىغان ھېساباتلىرى ئۈچۈن بۇنىڭ مۇھىملىقىنى ئۇلارغا ئەسكەرتىڭ.

- بىزنىڭ شەخسلەر ئۈچۈنمۇ قوللانما بار

توردا بىخەتەر بۇلۇش | ئېتنىك مەھەللە مىنىستىرلىكى [Keeping safe online](#)

ۋەقە پىلانى-بىرۋەقە پىلانىنىڭ جايىدا بولۇشى كىشىلەرنى ۋەقە يۈز بەرگەن ۋاقىتتا ئالاقىزادە بولۇشنىڭ ئالدىنى ئالىدۇ.

- ۋەقە گە تاقابىل تۇرۇش پىلانىدا ۋەقە يۈز بەرگەندە كىمنىڭ نېمە قىلىدىغانلىقى كۆرسىتىلدى. قېلىپلار بۇ يەردە [NCSC | ۋەقەلەرنى باشقۇرۇش](#)
- تېلېفون، كومپيۇتېر ياكى باشقا سىستېمىلار مەغلۇپ بولسا نېمە قىلىش پىلانىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. بۇ پىلانى يېڭىلاپ تۇرۇڭ.
- مۇناسىۋەتلىك كىشىلەرنىڭ ئالاقىلىشىش ئۇچۇرلىرىنى ساقلاڭ ھەمدە ئۇلار بىلەن ئالاقىلىشىشنىڭ ئاساسلىق يولى بۇزۇلسا زاپاس ئادەمنىڭ تەپسىلاتلىرىنى ساقلاڭ (مەسىلەن ئېلېكترونلۇق خەت).
- پىلانغا يېتەلمىگەن ئەھۋال ئاستىدا ئىشلىتىش ئۈچۈن سىستېمىڭىزنىڭ سىرتىدىكى بىر جايدىمۇ ساقلاڭ.